

Nr 144.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för Vaxholms kustartilleriregementes manskapskassa från betalningsskyldighet för vissa skulder m. m.; given Stockholms slott den 22 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 maj 1934 har *marinförvaltningen* gjort framställning angående befrielse för Vaxholms kustartilleriregementes manskapskassa från betalningsskyldighet för vissa skulder m. m. och därvid anført i huvudsak följande.

Vid den utredning, som verkstälts angående vissa oegentligheter vid Vaxholms kustartilleriregemente, hade det visat sig, att manskapskassan

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 144.

häftade i skuld med vissa belopp. Sedan en del av dessa skulder reglerats, kvarstode, enligt vad chefen för nämnda regemente i skrivelse till marinförvaltningen den 26 mars 1934 framhållit, tillhoppa 10,908 kronor 43 öre olikviderade. Manskapskassans likvida tillgångar, som oundgängligen erfordrades såsom rörelsekapital, uppginge vid nämnda tidpunkt till 3,650 kronor.

Marinförvaltningen ansåge det nödvändigt, att manskapskassans ställning under nuvarande förhållanden klarlades, samt att densamma bereddes lättnader vid likvideringen av dess skulder.

Olikviderad kvarstode bland annat en skuld å 3,272 kronor 50 öre för inköpta möbler, som anskaffats för den nya marketenteribyggningen å Oscar-Fredriksborg, utgörande dels möbler till ett värde av 952 kronor 50 öre, som användes inom marketenterilokalerna, dels möbler till ett värde av 2,320 kronor, som användes inom manskapets samlingsrum. Marketenteriet å Oscar-Fredriksborg vore att betrakta såsom en nyanläggning, sedan ett äldre marketenteri brunnit ned. Kostnaden för nyanskaffning syntes böra bekostas av kronan. Såväl anskaffning som underhåll av inventarier för i samband med marketenterirörelse anordnade samlingsrum, som icke användes för serveringsändamål, bestriddes vid armén av kasernutredningsanslaget. Kostnaden för inventarierna för marketenterirörelsen i Vaxholm hade redan avförts å kasernutredningsanslaget. Marinförvaltningen hemställde, att manskapskassan måtte befrias från betalning av denna skuld å 3,272 kronor 50 öre och att samtliga inventarier å marketenteriet och därtill hörande lokaler måtte få upptagas såsom en »Kronans inventarie-uppbörd å marketenteriet».

Vidare häftade manskapskassan i skuld till kronan för proviant, uppgående till 5,911 kronor 27 öre. För provianten, som utlämnats till kassan, hade inköpskostnaden redan avförts å förplägnadsanslaget. Betalning av denna skuld skulle bliva synnerligen betungande för kassan och torde komma att medföra ett eftersättande av kassans ändamål. I varje fall skulle betalningen för skulden indirekt få fullgöras av kommande kontingenter värnpliktige och manskap, vilket icke kunde vara förenligt med rätt och billighet. Frågan om ersättning för provianten vore föremål för krigsrätts prövning. Därest någon genom lagakraftvunnet utslag slutligen förklarades ersättningsskyldig, kunde inflytande belopp tillföras förplägnadsanslaget, vadan sådant utslag icke syntes behöva avvaktas. Marinförvaltningen hemställde, att manskapskassan måtte befrias från betalningsskyldighet för skulden för proviant, 5,911 kronor 27 öre. Vid bifall härtill vore vidare åtgärd icke erforderlig, då beloppet redan vore avfört å förplägnadsanslaget.

I ärendet har *statskontoret* den 15 december 1934 avgivit utlåtande och därvid anfört följande.

Därest manskapskassan icke ansåges kunna ersätta de å berörda riksstatsanslag avförda medlen, tillhoppa 9,183 kronor 77 öre, och ersättningsskyldighet funnes icke kunna i vederbörlig ordning åläggas någon i anledning av de oegentligheter, som, såvitt av handlingarna framginge, förorsakat de förhållanden, varom i ärendet vore fråga, hade statskontoret intet att erinra mot bifall till vad marinförvaltningen föreslagit.

Då emellertid en reglering av manskapskassans skulder i enlighet härmed innebure, att å förevarande riksstatsanslag anvisade medel slutligt disponerades för ändamål, för vilka anslagen icke torde hava varit avsedda, syntes ärendet böra underställas riksdagen.

Såsom av marinförvaltningens förenämnda framställning framgår, har vid den utredning, som nyligen verkstälts angående vissa av förutvarande regementsintendenten vid Vaxholms kustartilleriregemente O. S. G. Gynther begångna oegentligheter med avseende å medelsförvaltningen vid regementet, visat sig, att regementets manskapskassas ställning i ekonomiskt hänseende är synnerligen otillfredsställande. Till väsentlig del synes detta bero på vissa åtgärder, som Gynther, vilken numera avlidit, vidtagit med avseende å kassan, vars kassaförvaltare han varit.

Enligt den av marinförvaltningen lämnade framställningen häftade kassan i skuld den 26 mars 1934 med sammanlagt 10,908 kronor 43 öre, under det att dess likvida tillgångar vid samma tidpunkt endast uppgingo till 3,650 kronor. Av det nyssnämnda beloppet, 10,908 kronor 43 öre, utgöres 4,614 kronor 99 öre av skulder, som åsamkats kassan vid anskaffande av möbler. Resten, 6,293 kronor 44 öre, utgöres av skulder för proviant m. m.

Av möbelskulder, 4,614 kronor 99 öre, belöpa 1,342 kronor 49 öre å möbler, som lånats från kronans förråd. Då denna skuld synes böra avvecklas genom ifrågavarande möblers återställande till vederbörliga förråd, synes någon hänsyn till densamma icke behöva tagas vid bedömning av kassans ställning. Återstoden av ifrågavarande skulder, 3,272 kronor 50 öre, har uppkommit vid inköp av möbler för de år 1930 nyinrättade markententrilokalerna å Oscar-Fredriksborg. Inköpskostnaderna för dessa möbler hava emellertid bestritts med kronans medel och utan vederbörligt tillstånd avförts å sjöförsvarets kasernutredningsanslag. Skulden till detta förfarande synes i första hand vara att tillskriva Gynther, vilken verkställt utbetalningen i egenskap av regementsintendent vid Vaxholms kustartilleriregemente. Dessa möbler, till vilka kronan måste anses vara ägare, äro emellertid nödvändiga för att marketenteribyggnaden skall kunna användas för avsett ändamål. Med hänsyn till kassans ekonomiska ställning torde det möta stora svårigheter för densamma att nu erlægga betalning för möblerna. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att de tillsvärdare få av manskapskassan kostnadsfritt disponeras. Som emellertid kronan icke torde böra åsamkas några ytterligare utgifter för dessa möbler, bör såsom villkor för dispositionen uppställas, att kassan för framtiden svarar för erforderliga underhållskostnader.

Såsom i det föregående omförmälts ingick bland manskapskassans skulder den 26 mars 1934 även 6,293 kronor 44 öre för proviant m. m. Av detta belopp utgjordes tillhoppa 382 kronor 17 öre av skulder, som kassan åsamkat sig vid inköp av öl och matvaror. Dessa senare skulder hava numera av kassan likviderats. Efter avräkning av nyssnämnda belopp, 382 kronor 17 öre, återstår såsom en manskapskassan alltjämt åvilande skuld ett belopp av 5,911 kronor 27 öre. Denna skuld avser proviant, som utlämnats till kassan från Vaxholms kustartilleriregementes proviantförråd. I kronans räkenskaper har inköpskostnaden för ifrågavarande proviant redan avförts å sjöförsvarets förplägnadsanslag. Ansvar för underlåtenheten att betala provianten åvilar Gynther, vilken såsom manskapskassans kassaförvaltare haft

att verkställa betalningen och samtidigt i egenskap av regementsintendent varit skyldig att indriva kronans fordran hos kassan.

Av kassans medel synes 2,192 kronor 25 öre hava förskingrats av Gynther. Detta belopp har av kassan bevakats i Gynthers efter hans död till urarvskonkurs avträdda bo. Några utsikter för att kassan på denna väg skall komma att tillföras några medel torde emellertid icke förefinnas, då konkursen, enligt vad jag under hand erfarit, torde komma att avslutas utan utdelning till oprioriterade borgenärer. I detta sammanhang anser jag mig även böra nämna, att frågan om ersättning för provianten, enligt vad numera blivit upplyst, icke varit föremål för krigsrätts prövning. Såvitt nu kan bedömas, torde det ej heller vara att förvänta, att några anspråk på ersättning i förevarande avseende med utsikt till framgång framdeles kunna komma att göras gällande i rättegångsväg, varför man ej heller torde hava att räkna med, att manskapskassan på denna väg skall komma att tillföras några medel för ifrågavarande skulders gäldande.

Med hänsyn till skuldbeloppets storlek torde detsamma för åtskilliga år framåt komma att tynga kassan, därest icke särskilda åtgärder vidtagas för lättande av dess skuldbörda. Givetvis skulle det ej vara omöjligt, att genom uppgörande av en amorteringsplan på lång sikt så småningom likvidera hela skulden. Såsom marinförvaltningen framhållit, måste dock ett dylikt förfarande i viss mån komma att medföra ett eftersättande av kassans ändamål att bereda manskapet nytta och trevnad, varjämte tungan av betalningen skulle komma att övervältas å manskapsgenerationer, som icke beredas någon förmån genom kassans ifrågavarande skuldsättning. I alldeles särskild grad måste det för nuvarande och kommande manskapskontingenter vid regementet framstå såsom en orättvisa, att de skola nödgas bidraga till ersättande av det belopp, som till följd av brottsliga åtgärder av en kronans egen tjänsteman frånhänts kassan.

På grund av vad nu anförts synes det vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att manskapskassan beredes någon lättnad vid likviderandet av sin ifrågavarande proviantskuld till kronan. Med hänsyn till att kassans ställning under loppet av år 1934, enligt vad jag inhämtat, väsentligt förbättrats, anser jag mig emellertid icke kunna ansluta mig till marinförvaltningens förslag om efterskänkande av hela ifrågavarande skuld, 5,911 kronor 27 öre, utan tillstyrker, att kassan måtte befrias från betalningsskyldighet för så stor del av densamma, som svarar mot det belopp, vilket Gynther genom förskingring avhänt kassan, eller 2,192 kronor 25 öre.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att i det föregående omförmälda, för Vaxholms kustartilleriregementes marketenterilokaler å Oscar-Fredriksborg inköpta, kronan tillhöriga möbler må tillsvidare kostnadsfritt disponeras av regementets manskapskassa mot villkor, att kassan svarar för alla för möblernas underhåll och vård uppkommande kostnader,

dels ock att nämnda manskapskassa må befrias från betalningsskyldighet för 2,192 kronor 25 öre av den skuld till kronan, vari kassan häftar på grund av inköp av proviant från kronans förråd.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Edsberg.
